BIULETYN KOWIEŃSKI

Nr. Wilno, dnia 29 października 1924.

Treść numeru:

x

x x

Wydawnictwo informacyjne Instytutu Naukowo-Badawczego Europy Wschodniej (Referat Litewski).

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

1/. ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI CZECHOSŁOWACKIEJ A PRASA LITEWSKA. W związku ze świętem niepodległości Czechosłowacji zamieszczają "L.Aidas" z 28 i "L.Żinios" z 28 października dłuższe artykuły wstępne na temat ustroju i historii Czechosłowacji. Artykuły te kończą się życzeniami pomyślności pod adresem Czechosłowacji. /A- 4/.

2/. SPRAWA ROKOWAŃ NA TEMAT DEWALUACJI ŁATA. "L.Żin." z 27. X. 1936 r.: Przedstawiciel Łotwy Voldemaras na kilka dni udał się do Rygi dla otrzymania nowych instrukcji swego rządu. Po jego powrocie zostaną wznowione pertraktacje w sprawie sytuacji, jaka wynikła wskutek dewaluacji łata. /A-7/.

3/. ROKOWANIA KOMISJI LITEWSKIEJ I NIEMIECKIEJ. "L.Żinios" z 27. X. 1936 r.: 26 października w Berlinie rozpoczęły się rokowania mieszanej komisji litewsko-niemieckiej dla spraw opcji obywateli niemieckich, zamieszkujących w Litwie. W skład litewskiej delegacji doradca prawny M-stwa Spraw Zagranicznych prof.Krywickis, radca Gubernatury Kłajpedzkiej oraz konsul w Brukseli Gilis. /A- 6/.P.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

4/. PRZEMÓWIENIA PREZYDENTA SMETONY I MINISTRA OŚWIATY TONKUNASA NA ZJEŹDZIE ZWIĄZKU NAUCZYCIELI. "L.Aidas" z 27. X. 1936 r. : Streszczenie.

Prezydent Smetona: Nauczyciele w Litwie mają trudne warunki z powodu małej ilości odpowiednich lokali dla szkół, jak również nielicznej literatury fachowej. Pozatem na przeszkodzie stoją liczne przesądy ludowe, utrudniające postęp w dziedzinie oświaty. Jednak w porównaniu do czasów przedwojennych, uczyniono w ciągu kilkunastu lat olbrzymi postęp. Dawniejsza szkoła z okresu "Auszry", czy "Varpasa" należy już do zamierzchłej przeszłości. Dzisiaj istnieje na Litwie zorganizowana,wolna publiczna i nieskrępowana szkoła. Szkoła ta dąży w kierunku narodowym. Pierwszą wytyczną tego kierunku jest przygotowanie do obrony przed zniszczeniem materialnych i duchowych dóbr. Szkoła obecna jest o wiele lepsza od szkoły dawnej.Dzięki nowym ustawom zostało niedawno zreformowane szkolnictwo początkowe i średnie. Nie jest to jednak osiągnięcie ideału. Nauczyciele będąc w stałej styczności ze społeczeństwem, będą mogli jeszcze zauważyć różne braki. Obecna reforma nie jest więc ostatnia. Nauczyciel pracując w szkole musi jednocześnie organizować oświatę i kulturę poza obrębem szkoły. Pracując w jakiejś organizacji kulturalnej podtrzymuje nauczyciel kierunek narodowy. Dzięki temu zajmuje nauczyciel naczelne stanowisko w społeczeństwie litewskim, gdyż dociera tam, gdzie nie mają dostępu inni inteligenci.

Minister Tonkunas:Ostatnią reformę szkolnictwa średniego i powszechnego uważać należy za doniosłą.Dotyczy ona zarówno nauczycieli, jak uczniów, jak wreszcie rodziców. Zachodzi potrzeba szczególnej troskliwości i baczności by reforma przyniosła dobrew wyniki. /Dalej minister Oświaty roztrząsał szczegóły nowej ustawy o szkolnictwie/. /C-17/.P.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH NA LITWIE.

Kronika.

5/. DYSKWALIFIKACJA POLSKIEJ DRUŻYNY SIATKÓWKI Z POWODU POLSKIEGO WYRAZU. "Dzień Polski" z 24.X.1936 r.: 19.b.m. polska drużyna siatkówki "Sparty" rozgrywała turniej z drużyną Makabi I. W momencie przewagi polskiej drużyny sędzia Łukaszunas przerwał grą nakazując jednemu graczowi z drużyny polskiej opuścić boisko za wypowiedzenie rzekomo podczas wyrazu w języku polskim Gdy zdyskwalifikowany gracz usiłował tłumaczyć, iż wypowiedział nazwisko jednego z graczy swej drużyny, które ostatecznie, w języku litewskim posiada to samo brzmienie co i w języku polskim /wypowiedziane nazwisko brzmiało "Szuchna"/, sędzia zarzucił graczowi nieprawdomówność, jednak na żądanie zebranych, by wymienił, jakie słowo w języku polskim było wypowiedziane, wyrazu tego powtórzyć nie potrafił. Ponieważ sędzia stanowczo domagał się usunięcia gracza z placu, drużyna polska, solidaryzując się z niesłusznie wydalonym graczem i będąc zmuszona zaprotestować przeciwko niczym nieusprawiedliwionemu postępowaniu sędziego opuściło boisko.

Po kilku dniach komitet siatkówki ogłosił decyzję o półrocznej dyskwalifikacji wszystkich graczy "Sparty", będących na placu gry. Przeciwko tej jednostronnej krzywdzącej graczy polskich decyzji.Zarząd Kowieńskiego oddziału "Sparty" złożył protest na ręce władz litewskiego związku gier w piłkę. /D-2 /.

6/. ZWOLNIENIE NAUCZYCIELI ŻYDOWSKICH. "Dzień Polski" z 24. X. 1936 r.: "Deutsche Nachrichten für Lituaen" podają, że Ministerstwo Oświaty na podstawie nowej ustawy o szkolnictwie zwolniło ze szkół żydowskich 50 nauczycieli-Żydów z powodu braku odpowiednich kwalifikacji. W przyszłym roku zostanie uwolnionych jeszcze 30 nauczycieli. Krok ten wywołał w kołach żydowskich wielkie poruszenie. W sprawie wydalonych nauczycieli odwiedziła Ministerstwo Oświaty delegacja żydowska. /D-8/.

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

Kronika.

7/. KONFISKATA "VILN.RYTOJUS". "Viln.Rytojus" z 30.X.1936 r.: Z rozporządzenia starostwa grodzkiego dnia 26 października skonfiskowany został "Viln.Rytojus" Nr. 85 za artykuł p.t. "Roznosiciel książek Antoni Jurszenas". /H-4/5/.

8/. ZAKAZ OTWARCIA NOWEJ CZYTELNI. "Viln.Rytojus" z 30. X. 1936 r.: Jak podaje "Słowo" starostwo święciańskie nie pozwoliło na uruchomienie czytelni święciańskiego "Rytasa" we wsi Karklinie. /H-4/7/.

x

x x